

Folytatás az első oldalról

kája, ha nem is olyan kifejezetten, mint a prophylaxis, szociálpolitikai jelentőségű és értékű munka, az orvos hivatása és munkája tehát szintén ilyen jellegű. Az orvos nem mesterember, aki azt kívánja, hogy minél több ruha és cipő szakadjon, butor törjön, hogy neki munkája legyen. Az orvos katona, aki győzni akar; tudós, akinek egyetlen kívánsága a probléma végleges megoldása; az orvos a társadalom védője, magistere, akinek minden gondja az egészség védelme és visszaadása. Az orvos gyönyörű hivatásának társadalometikai-magaslatán az öröm piros tüzeit gyújtja ki minden olyan intézkedés láttára, amely az egészség kulturáját van hivatva mélyíteni, és egy pillanatig sem szabad azzal gyanúsítani, hogy anyagi önzésből félne a beteg-anyag csökkenésétől, mert jól tudja, hogy a romlandó emberi szervezet a legkitünőbb egészségügyi berendezkedés keretei között is romlandó és gyarló szervezet marad, amelyet szakadatlanul istápolni kell és hogy minél teljesebb valamely ország egészségügyi gondozása, annál fokozottabb munka járul az orvosi karra.

Itt vetődik fel az a probléma, vajjon a biztositási rendszer nem eredményezi-e az orvosi hivatás szocializálását. Tény, hogy a betegségi biztositás széleskörű kiépítése a beteg-anyag jelentős részét vonná el a szabad orvosi gyakorlat elől. Tény viszont az itt felmerülő aggodalommal szemben az, hogy a teljesen vagyontalan és szűkösen keresetű agrárretek orvosi ellátása biztositás nélkül rendkívül hiányos, nem azért, mert nem akadna gondozó orvos, hanem azért, mert a beteg-anyag jelentékeny része félvén a költségektől, nem veszi igénybe, mert nem tudja igénybe venni az orvosi segítségét. Hogy ez az állapot minő kárt jelent a nemzetre egyetemes szempontjából, nem szükséges fejtegetni. Amennyire indokoltnak tartom tehát a betegségi biztositási rendszer kiterjesztését ezekre az anyagilag szegény, egészségügyileg pedig fogyatékosan gondozott rétegekre, annyira vétőt mondom minden olyan törekvéssel szemben, amely anyagilag tehetősebb rétegeket kívánna a biztositás primitív előnyeiben részesíteni. Senki illetékes tényező nem akarja megteremteni a „betegek falanszterét“, mint a „Magyarság“ cikkezze írja; ez a rémség mindenütt megteremhet, még egyik-másik cikkző agyában is, csak ott nem, ahol a szociálpolitikai és szociálegészségügyi törekvések kimunkálásában olyan kiváló szakember áll a miniszter rendelkezésére, mint Scholtz Kornél népjóléti államtitkár és egészségügyi gárdája.

Értem és méltányolom a magyar orvostársadalom érdeklődését az egészségügyi tervezetek iránt. Azt is megértem, hogy helytelen információk, tévesen hivatalosnak itélt kijelentések és megállapítások nyomán itt-ott igazolm kél különböző berkekben. Csak egyet nem tudnék megérteni. Azt, hogy valaki a közegészségügyi tudományos és gyakorlati szolgáltatásban heroikus érdemeket szerzett magyar orvosi társadalmat alantas felfogással és a közegészségügy helyesnek itélt terjesztésével szemben ellenállással akarja megvádolni. Ennek még gondolatát is a miniszteri székből visszautasítom.

A CSUKAMAJOLAJ

gyermeknek, szülőknek, orvosnak egyaránt
gyötrelem.

Az angolkor, tüdőbaj, a szervezet leromlása pedig elsősorban a csukamajolaj rendszeres használatával előzhető meg illetőleg gyógyítható.

JEMALT

az a poralaku csukamajolajjal készült csokoládé-izú készítmény, amely nélkülözni a csukamajolaj minden tellemellen tulajdonságát. Minden gyermek valóság!

Inyenc csemege

gyanánt fogyasztja. Orvosok szülők tanítók ezrei a legnagyobb elismeréssel nyilatkoznak a JEMALT-ról

Prof. Stoeltner stb. gyermekorvosok véleménye szerint minden csecsemőnek 2 hónapos korától kezdve rendszeres a kelleni csukamajolaját adni. A csukamajolaj csak kinnal szedik, a JEMALT pedig élvezeti jelent a gyermeknek és szülőknek egyaránt.

Az egyetlen csukamajolajias készítmény, amely a melegebb időkkel beálltva és nyáron is minden ártalom nélkül szedhető.

Kapnato minden gyógyszertárban. Első doboz ára 2.50 pengő, nagy doboz ára 4.40 pengő (kötéses tartalommal).

DR. WANDER

Budapest, X., Keresztúri-ut 34. sz.

társulat meghívására előadást tart a római egyetem aulájában a magyar-olasz szellemi együttműködés lehetőségéről. Pénteken az olasz kultuszminiszter társaságában a legújabb ásatások színlelyére, Pompejibe, Herculánumba és Capri szigetére utazik. Déloaszországból újra visszatér Rómába, ahol ezuttal a Vatikánban tesz látogatást. Római tartózkodása idején palotát vásárol a Collegium Hungaricum részére.

A milánói Circolo Filologico meghívja a kultuszminisztert előadás tartására. A miniszter örömmel fogadta el a meghívást, amelynek hazafelé utaztában tesz eleget. Milánóból Zürichen átutazik, ahol állomást tart és megtekinti a Collegium Hungaricum palotáját.

A miniszter utazása elé az egész közvélemény nagy és alapos várakozással tekint. A nemzetgyűlés legutóbbi ülésein olyan egyhangú bizalom és elismerés nyilatkozott meg a kultuszminiszter személyével és működésével szemben, hogy nem lehet kétség az iránt, hogy a kultuszminiszter külföldön az egész magyar nemzetet reprezentálja, az egész nemzet mandátumával a kezében keres szorosabb együttműködést az olasz és a magyar kultúra és szellemi élet között. Utjában az egész nemzet figyelme és szerencsekívánságai kísérik.

A felsőház bizottságának jövő heti munkája

A felsőház bizottságai a jövő héten a következő sorrendben tartják üléseiket:

Az egyesített közjogi és törvénykezési, valamint a közigazgatási bizottság március 16-án, szerdán délelőtt 11 órakor tartandó ülésében tárgyalja a közigazgatási bíróság hatáskörének az 1921. XXXII. törvények hatálya alá tartozó egyének ellátási- és családi pótlék ügyeire való kiterjesztéséről szóló törvényjavaslatot.

Az együttes bizottság ülésének befejeztével a közjogi és a törvénykezési bizottság külön tárgyalja a trianoni békeszerződés katonai rendelkezései között foglalt egyes tilalmak és korlátozások végrehajtásáról szóló 1922. XI. törvények első szakaszának néme rendezései kiegészítéséről és módosításáról szóló törvényjavaslatot.

Az egyesített pénzügyi és közigazgatási bizottság március 16-án, szerdán délután 5 órakor tartandó ülésén tárgyalja az egyes adók és illetékek mérsékléséről és a pengőértékben való számítással kapcsolatos rendelkezésekről, továbbá az önkormányzati testületek háztartásának hatályosabb ellenőrzéséről szóló törvényjavaslatot.

Megindult az aggteleki barlang földalatti csodavilágának feltárása

A Baradla-barlang ásatásai felszínre hozták a fiatalabb kőkori ember csontjait, a bronz- és vaskori ember eszközeit — Megpörkölt emberi csontok a leletek közt — Idegenforgalmat kell teremteni Aggteleken

(A Nemzeti Ujság tudósítójától.) Az aggteleki barlang turisztikai rendbehozásával egyidejűen a múlt nyár folyamán megindult a barlang udományos kutatása is.

Az első, aki a Baradla ősrégészeti jelentőségére a tudományos körök figyelmét felhívta, Nyáry Jenő báró volt, aki régebben ásatásokat végzett a barlangban, vizsgálatai eredményét pedig terjedelmes monografiában a Magyar Tudományos Akadémia adta ki.

A kutatómunkát később a Magyarhoni Földtani Társulatban alakult Barlangkutató Bizottság folytatta, de kellő anyagi támogatás híján, abba kellett hagynia. A múlt évben alakult Magyar Barlangkutató Társulat újból tervbevette a Baradla tudományos kutatását s e feladatot elvégzésére „Aggteleki Bizottság“-ot küldött ki, amelynek elnöke Cholnoky Jenő, társelnöke Söldos Béla, jegyzője és a kutatócsoporthoz tartozók szervezője e sorok írója lett.

Az őslakó

Ez a bizottság működését a barlang rendszeres ásatásával kezdte meg, mivel ez a legtöbb időt és a legnagyobb áldozatokat fogja igényelni. A magyar kőzkutatásügyi kormány erre a célra 10,000,000 koronát, a Magyarországi Kárpát Egyesület Gömöri Osztálya pedig 5,000,000 koronát adott. Ezzel az összeggel kezdte meg e sorok írója két tanítványával, két egyetemi hallgatóval, a Baradla „Pitvará“-ban a rendszeres ásatást, amely munka igen fáradságos volt. A barlang mélyén fekvő Pitvarban ugyanis a múltévi esőzések következtében a cseppegés a szokottnál nagyobb volt, a felásandó barlangi talajvízzel átitatózott ugy, hogy az ásatás nedves, nyirkos üregben, főleg sárban történt. Az állag egy méter vastag kulturaréteg azonban így is bőségesen öntötte a történelemelőtti ember kulturamaradványait: szebbnél-szebb díszített cserépedénytöredékeket, csontból, bronzból és vasból készített tárgyakat, emberi és állati csontokat. Az eddigi ásatásokból megállapítottuk, hogy a Baradla legrégebb lakója a fiatalabb kőkori embere volt, aki itt már magas ipari és művészeti szinten állott. Az itt gyűjtött edénytöredékek ugyanis oly pompás és változatos díszítést mutatnak, hogy modern iparművészeinknek is mintául és forrásul szolgálhatnak. Igen gazdag és változatos a bronzkori és vaskori ember agyagművészete is, amellyel együtt több díszített bronztű, egy bronzláncza, számos, csontból készült simító, lyukasztó és egy vékony lyukkal ellátott tü körült birtokunkba. A felsorolt tárgyakkal együtt sok emberi és állati csontot is ástunk ki. Hangsúlyoznom kell, hogy a szép számban talált emberi csontokat nem eltemelve, hanem az állati csontokkal keverve, legtöbbször összetörve s néha megpörköltve találtuk. Az utóbbi

körülmény arra enged következtetni, hogy az aggteleki őslakók kannibálok voltak.

A Pitvarban végzett ásatásokon kívül még a barlang két mellékágában, a Róka- és Dencvér-ágban is történtek próbaásatások, annak megállapítására: vajjon a barlang elején oly nagy mennyiségben előforduló régiségek milyen messze terjednek a belsejében. Az eredmény az volt, hogy a nevezett mellékágak elülső szakaszaiban mindenütt hasonló bőségben találjuk a régiségeket, a hátsó, magasabb fekvő szakaszokban viszont a fekete kulturaréteg fokozatosan kivekonyodik s végül teljesen elenyészik. Az eltűnő kulturaréteg alatt barna agyag-, homok- és kavicsrétegek vannak, amelyeket a barlangban folyó patak még a jégkorszakban rakott le. Erről tanuskodnak a helyenkint talált jégkorszakbeli barlangi emlősök, nevezetesen a barlangi medve és a barlangi hiéna csontmaradványai. Emberi nyomokra ezekben az őskori rétegekben mindeddig nem akadtunk.

Baradla-muzeum

Az ásatásokon kívül a bizottság a Baradla-nak más irányú kutatásait is tervezi. Mindenekelőtt fontos a barlang pontos és részletes felmérése, a földrajzi és földtani vizsgálatok számára. Köztudomásu továbbá az, hogy a barlang sötét üregeiben, főleg annak patakjában és nedves helyein olyan állatok és növények élnek, amelyek különös lakóhelyükhöz képest külvilági fajrokonaival szemben nemcsak életmódjukat, hanem szervezetüket is megváltoztatták. Érdekes továbbá a hatalmas barlang üregeibe zárt levegő mozgása, nedvessége és hőmérséklete. Mindezek megfigyelésére a barlang különböző szakaszaiban önjelző műszereket kellene felállítani, amelyek évek után bizonyára nagyon érdekes adatokat foghatnak szolgáltatni. A legsürgősebb teendők közé tartozik végül a barlangi utmutató megírása, amely a látogatóknak hűségese kaulaza lesz.

A Baradlaból kiastott régiségeket és a benne gyűjtött állatok és növények készítményeit a barlang térképeivel, fényképeivel és irodalmi-éval együtt, a bizottság a barlang előtti építendő menház egyik termében gondolja kiállítani. Ez a „Baradla Muzeum“ az első magyar barlangtani muzeum, hivatva lesz mindent bemutatni, amit a barlang tudományos vizsgálatai kideríteni képesek lesznek.

Mint látjuk, nagy feladatot vállalt a Magyar Barlangkutató Társulat Aggteleki Bizottsága, ezt a munkát azonban minden körülmények között el kell végeznie, mert ezt nemzeti érdekünk, nemzeti kulturafelnyünk így kívánja. A bizottságnak hamarosan pótolnia kell azokat a mulasztásokat, amelyeket boldogabb időkben, a magyar kormány és a

UTOLSÓ

7

napon át árusítjuk még valódi utolsó darabig, mélyen a beszerzési áron alul. Nagyon kérjük a tisztelt vevőközönséget, sziveskedjék bennünket már a kora délelőtti órákban b. látogatásával megtisztelni, miután a déli órákban a nagy forgalom miatt képtelenség mindenkiel a kellő figyelemmel foglalkozni

Perzsaszőnyeg R. T. Stein
Budapest, IV. ker., Váci-utca 1. szám.

Serlegek, dohánykazetták,
szobrok, tea-, kávé-, alkörtezetek saját gyáramban művészi kidolgozásban készülnek.
Tisztelettel felhívom igen t. vevőim b. figyelmét ezeknek a tárgyaknak szives megtekintésére.
SCHONWALD IMRE
Budapest, IV., Böcsi-utca 5. Böcsi-u. és Deák Ferenc-u. sarok.

magyar társadalom egyaránt a Baradlával, ezzel a földalatti csodavilággal, szemben elkövetett.

Idegenforgalmat!

Szálljunk egy kissé önmagunkba és gondoljuk meg, hogy nem is az angolok, a franciák vagy akár a németek, hanem a szomszéd csehek mit tettek volna ezzel a barlanggal, ha véletlenül a kezükbe kerül? Ugyanazt, amit a morvaországi Macohával tettek: olyan idegenforgalmat teremtettek volna Aggteleken, amelyek tiszta jövedelméből nemcsak a Baradlát, hanem Csonka-Magyarországnak valamennyi barlangját, tudományosan felkutatni és monográfiailag ismertetni tudnánk.

Meg kell becsülnünk a Baradlát, ha már addig nem tudtuk kellőképpen értékelni. Megnyugvással szolgálhat, hogy a barlangok idegenforgalmi szempontból való rendbehozása máris megindult s hogy vannak pártfogók, akik a barlanggal komolyan törődnek s annak felvirágoztatását állandóan sürgetik. Örömmel állapítjuk meg azt is, hogy ennek a hazafias törekvésnek máris látható eredményei vannak, amelyek közé a mi szerény nyári ásatásunk is tartozik. Most, amikor a magyar kormány idegenforgalmi és kulturális célokra oly bőkezűen áldoz óriási összegeket, jogos remény tölti be lelkiurket, hogy a mi Baradlánk turisztai talpraállítására és tudományos kutatására hasonló megbecsülésben és anyagi támogatásban fog részesülni. A kormány azonban nem tehet mindent s ezért a magyar hazafias társadalomtól is várunk áldozatokat. Ezért minden igaz magyar emberhez avval a kéréssel fordulok, hogy az aggteleki barlang ezévi tudományos kutatásához valamelyes adományt áldozzon. Az adományokat a Magyar Barlangkutató Társulat hivatalába (Budapest, VII., Stefánia-ut 14.) kérjük küldeni.

Kadic Ottokár dr.

A Felvidék népmozgalmi statisztikája

Saile Tivadar tanu'mánya a Statisztikai Szemlében

A Magyar Statisztikai Szemle most megjelent számában Saile Tivadar a Felvidék népmozgalmát ismerteti a következőkben:

Magyarország Cseh-Szlovákiához csatolt része 61.6 ezer négyzetkilométer területű és az 1921 február 15-iki cseh népszámlálás szerint 3.6 millió lakossággal bír. Ez a történeti Magyarország területének 21.8, lakosságának 19.7 százaléka. Cseh-Szlovákia területének 43.9, lakosságának pedig 26.5 százaléka. A nemzeti adatok a magyarság kárára lényeges eltérést mutatnak az 1910. évi magyar népszámlálási statisztika eredményétől. Kár, hogy a cseh-szlovák statisztika alapján többé nem lehet pontosan meghatározni a tótok számát és arányát, mert a cseh statisztika a csehekét és a tótokat „cseh-szlovák“ név alatt mindig összefoglalva mutatja ki, úgy, mintha egy-egyéges nemzetiség volnának.

A népmozgalmat egyes tényezői közül a házasságkötések gyakorisága Cseh-Szlovákia egyes országrészei közül ma a Magyarországtól elszakított felvidéken a legalacsonyabb.

Az elveszültek száma és aránya Cseh-Szlovákiához csatolt felvidéken a világháború után egészen 1921-ig gyarapodott, innen napjainkig ismét fogyóban van. Az elhalálozások száma és aránya a közegészségügy tényleges megvaltozásával a háború után nehezen állítható párhuzamba, mert a népesség összetételének akkor mutatkozó nagyarányú átalakulása, a születési arányszám legújabb csökkenése, stb. oly tényezők, amelyek a halandósági arányszámra nagyobb hatással vannak, mint magának a halandóságnak tényleges alakulása.

A természetes szaporodás a Cseh-Szlovákiához csatolt egykori felvidéki területünkön 1923-ban volt a legmagasabb (18.9 százalék) és 1920-ban a legalacsonyabb (10.5 százalék). A kivándorlás Cseh-Szlovákia országrészei közül a tőlünk elszakított nyugati felvidékről a legintenzívebb. Régi, szomorú betegsége ez a felvidéknek. A mostoha természet, a nehéz megélhetés adja ma is a vándorbotot a tótok a kezébe.

mérték szerint, elsőrendű kivétellel kész
Cipőt Székely János
IV., Veres Pálné-utca 20.
A Nemzeti Ujság előfizetőinek 15% engedmény!